

ÄGARSTYRNINGS- OCH KONCERN DIREKTIV FÖR LOVISA STAD

Godkänt på stadsfullmäktiges sammanträde XX.

1. Ägarstyrnings- och koncerndirektivets syfte och mål

Genom Lovisa stads ägarstyrnings- och koncerndirektiv (nedan "Direktivet") skapar staden i enlighet med sina mål ramar för ägarstyrningen framför allt för samfund som hör till stadskoncernen. Direktivet iaktas i tillämpliga delar också i ägarstyrningen för samkommuner. Direktivet har som syfte att förenhetliga samfunden, öka transparensen i verksamheten, förbättra kvaliteten på den information staden får från samfunden och att effektivisera informationsförmedlingen.

Målet för Lovisa stads ägarstyrning är att trygga en långsiktig verksamhet i staden och att säkra att de beslut som gäller användning av stadens kapital och anskaffning och skötsel av kommunens egendom fattas systematiskt och på lång sikt samt att kapitalet används effektivt. Ägarpolitiken styr beslutsfattandet om anskaffning, skötsel och överlåtelse av anläggningstillgångar och långfristiga kapitalplaceringar i Lovisa stad.

I ägarpolitiken fastställs Lovisa stads strategiskt viktiga egendom samt uppställs avkastningsmål och andra mål för bundet kapital. Därutöver anges i ägarpolitiken de eftersträlvade egendomsändringarna.

2. Direktivets tillämpningsområde

Direktivet gäller Lovisa stad och dess dottersamfund samt dessas dottersamfund. Stadens representant i samkommuner och Lovisa stads delägarsamfund ska sträva efter att principerna i stadens Direktiv tillämpas också i dessa.

Med dottersamfund avses sådana aktiebolag, föreningar, andra samfund och stiftelser där staden ensam eller tillsammans med dottersamfund har bestämmande inflytande.

Med intressesamfund avses sådana aktiebolag eller andra samfund där kommunen ensam eller tillsammans med andra dottersamfund som hör till kommunkoncernen har minst en femtedel av samfundets aktiekapital eller motsvarande kapital eller betydande inflytande (20–50 % av röstetalet i samfundet).

3. Behandling och godkännande av Direktivet

Direktivet godkänns av stadsfullmäktige i Lovisa. Direktivet utdelas till de bolag som hör till stadskoncernen och till deras styrelseledamöter för att beaktas vid beslutsfattandet i bolagen i fråga.

4. Direktivets giltighet

Direktivet iakttas i Lovisa stadskoncerns dottersamfund om inget annat följer av lagstiftningen för dem, deras bolagsstämma, deras stadgar eller deras grund- eller delägaravtal. Om en anvisning i Direktivet står i konflikt med ovan nämnda bestämmelser som berör samfundet, iakttas de bestämmelser som binder samfundet. Samfundets ledning ska utan dröjsmål ge stadsstyrelsen en skriftlig redogörelse om en konflikt i förhållande till Direktivet uppdagas eller uppkommer till följd av förändringar i lagstiftningen eller i samfundets stadgar eller grund- eller delägaravtal, eller till följd av ett beslut som fattats på samfundets bolagsstämma.

Direktivet ändrar inte ledningens juridiska ställning eller ansvar i dottersamfund, delägarsamfund eller samkommuner.

5. Ledning, styrning och övervakning

Stadsfullmäktige godkänner de allmänna målen och principerna för verksamheten för stadens koncernstyrning genom att godkänna detta Direktiv. Stadsfullmäktige fastställer stadens ägarpolitiska riktlinjer. Stadsstyrelsens uppgift är att leda, styra och övervaka stadskoncernen så att sådana samfund där staden har bestämmanderätt följer de mål för verksamheten och ekonomin som stadsfullmäktige ställt upp.

Utvecklings- och koncernsektionen väljer representanter eller kandidater till dottersamfundens och intressesamfundens bolagsstämmor och förvaltningsorgan och ger dessa anvisningar vid behov. Stadsdirektören väljer representanter eller kandidater till sådana bolags bolagsstämmor och förvaltningsorgan där staden äger under 20 % och ger dessa anvisningar vid behov.

Representanternas uppgift är att alltid då det inte är strid med samfundets eget intresse säkra att Lovisa stads strategiska, verksamhetsmässiga och ekonomiska mål samt ägarstyrning uppmärksammas.

Utvecklings- och koncernsektionen eller stadsdirektören har rätt att vid behov utnämna en representant till ett dottersamfunds styrelsesammanträde. Representanten har närvaro- och yttranderätt.

Stadsdirektören bär ansvaret för den operativa ledningen av stadskoncernen. Stadsdirektören kan genom sitt beslut överföra uppföljningsansvaret för samfunden till en sektordirektör eller en annan förordnad tjänsteinnehavare.

6. Anvisningar till representanterna

Utvecklings- och koncernsektionen eller stadsdirektören ger i enlighet med kommunallagen vid behov anvisningar till de personer som företräder staden på bolagsstämmor eller som styrelseledamöter i olika samfund.

Om ett av de nedanstående ärendena finns på bolagsstämmans föredragningslista ska representanten av den som befullmäktigat representanten att företräda staden på bolagsstämman få bekräftelse om vilka stadens anvisningar är i ärendet i fråga.

- Val av styrelseledamöter och styrelseordförande, ifall ordföranden inte väljs internt
- Ändring av bolagsordning eller stadgar
- Betydande upptagning av lån eller ingång av borgensförbindelse
- Betydande köp eller försäljning av egendom eller annan investering
- Bildande av annat samfund eller förvärvande av andel i annat samfund
- Principiellt eller ekonomiskt betydande avtal och omfattande ändringar såsom att väsentligt utvidga eller dra in verksamheten
- Upplösning av bolag eller försättande av bolag i likvidation

Representanter ska inför styrelsemöten försäkra sig om stadens anvisningar i åtminstone följande ärenden, ifall ärendet finns på föredragningslistan:

- val av styrelseordförande
- val av verkställande direktör
- betydande upptagning av lån eller ingång av borgensförbindelse
- betydande köp eller försäljning av egendom eller annan investering
- bildande av annat samfund eller förvärvande av andel i annat samfund
- val av styrelse för dotterbolag under bildning
- principiellt eller ekonomiskt betydande avtal och omfattande ändringar såsom att väsentligt utvidga eller dra in verksamheten.

7. Dottersamfundets förhandlingsskyldigheter

Detta Direktiv utdelas till de bolag som hör till stadskoncernen, så att de blir medvetna om eventuell ägarstyrning i anknytning till bolagets beslutsfattande. Ägarstyrningen kan ställa krav på tidtabellen för beslutsfattandet, och det är tillrådligt att man iakttar dessa krav vid beslutsberedningen.

8. Budget, investeringar och finansiering

Ett dottersamfund ska senast inom november inlämna budgeten för den begynnande räkenskapsperioden hos stadens utvecklings- och koncernsektion.

Dottersamfunden informeras om detta Direktiv och genom det om eventuell ägarstyrning även angående dottersamfundets beslutsfattande i anknytning till budgetering och investeringar.

Vid finansieringen av ett dottersamfund ska konkurrensutsättning utnyttjas och de anvisningar som koncernens ekonomiska ledning gett om planeringen och ordnandet av finansieringen följas. Dottersamfundets investeringar, finansierings-, låne-, borgens- och säkerhetsärenden bereds i samarbete med koncernens ekonomiska ledning. Dottersamfundet ska på förhand anmäla sitt finansieringsbehov för det följande året och ekonomiplaneperioden i samband med budgeteringen.

Redan i det skede då budgeten upprättas ska man skriftligen reda ut hur ägaren preliminärt förhåller sig till betydande investeringsprojekt, upplåning eller försäljning av egendom. I investeringsplaneringen följs i tillämpliga delar Lovisa stads investeringsanvisningar.

I budgeten ska tas upp stadens ägarpolitik och målen för verksamheten och ekonomin. Sådana mål, i vilka de anvisningar som staden gett dottersamfundet ska beaktas, som förverkligar stadens helhetsintresse och som anknyter till dottersamfundets verksamhet, ekonomi och kvalitet, ska även framgå av budgeten. I budgeten ska man också redogöra för sådana förändringar i omvärlden som väsentligt inverkar på samfundets verksamhet och sådana nyckeltal som beskriver hur den ekonomiska ställningen utvecklats, såsom till exempel relativ skuldsättningsgrad.

9. Koncernbokslut och rapportering

Räkenskapsperioden för samtliga samfund är ett kalenderår. Samfunden ordnar bokföringen på ett enhetligt sätt så att det utgående från boksluten är möjligt att upprätta koncernbokslutet. I alla samfund som hör till stadskoncernen iakttas bokförings- och bokslutsprinciperna i bokföringslagen och god bokföringssed. I aktiebolag iakttas dessutom aktiebolagslagen.

Dottersamfundet ska till utvecklings- och koncernsektionen rapportera om sin verksamhet och ekonomi samt om osäkerhetsfaktorer, risker och förändringar i omvärlden som väsentligt inverkar på verksamheten och ekonomin. Dottersamfunden ska eftersträva enhetlig rapportering och periodisering. Utvecklings- och koncernsektionen följer upp dottersamfundens verksamhet och utveckling kvartalsvis.

10. Koncernövervakning, intern kontroll och övergripande riskhantering

Av stadskoncernen krävs ordnande och rapportering av intern kontroll, riskhantering och koncernövervakning i enlighet med kommunallagen. Med koncernövervakning avses

uppföljning av att Direktivet följs och av hur den interna kontrollen och riskhanteringen fungerar. Koncernledningen bär ansvaret för uppföljningen.

Kommunikation och aktivt samarbete med koncernledningen, serviceproducenterna och olika intressentgrupper är väsentliga delar av dottersamfundets riskhantering.

Dottersamfundets styrelse ska se till att man identifierar, bedömer och följer upp riskerna som anknyter till samfundets verksamhet. Styrelsen ska regelbundet och med uppgifter som är tillräckligt à jour följa upp hur samfundets strategiska, verksamhetsmässiga och ekonomiska mål uppnås, om finansieringen är tillräcklig, hur det ekonomiska läget utvecklas samt hur tillbörliga metoderna för skötseln av ekonomin samt egendoms- och avtalsförvaltningen är.

I praktiken utförs rapporteringen i den verksamhetsberättelse som dottersamfundets styrelse upprättar. I verksamhetsberättelsen redogör man för de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna som styrelsen känner till samt de principer enligt vilka de hanteras.

Dottersamfundet ska godkänna de principer för god förvaltning och ledning som ska iakttas i samfundet och säkerställa att sunda affärprinciper, tillräcklig öppenhet, vederbörlig intern kontroll och riskhantering förverkligas inom dem och att de ekonomiska uppgifter som ges är riktiga samt att stadens egendom förvaltas på ett ändamålsenligt, tillförlitligt, ansvarsfullt och effektivt sätt.

Direktivet för god förvaltnings- och ledningspraxis godkänns av dottersamfundets styrelser. Dottersamfundets styrelser ska göra sig förtrogna med direktivet och följa det i styrelsearbetet.

11. Stadskoncernens revision

Revision görs då det krävs enligt lagen eller då koncernsektionen anser att det finns behov. Samma revisor ska inte användas mer än fyra år i sträck. Revisorn ska alltid vara godkänd revisor.

För att bedöma om de mål som stadsfullmäktige ställt upp och om de ägarpolitiska riktlinjerna har följts har revisionsnämnden rätt att få uppgifter om verksamheten eller ekonomin för dottersamfundet.

12. Upphandlingar

Dottersamfundet ska vid upphandlingar utnyttja befintliga konkurrensmöjligheter och sträva efter den lösning som är mest fördelaktig ur stadens helhetsperspektiv. För att möjliggöra en central upphandling ska dottersamfundet vara i kontakt med dem som

ansvarar för stadens upphandlingar och med andra dottersamfund. Det rekommenderas att man vid stora upphandlingar gör en lokal bedömning av konsekvenserna för företag (YRVA). Vid upphandling ska dottersamfundet utnyttja stadens upphandlingsavtal och anbudsförfrågningar.

Dottersamfundet ska iaktta stadens upphandlingsanvisningar till den del de går att tillämpa. De centraliserat konkurrensutsatta produkterna ska upphandlas hos avtalsleverantören.

Försäkringstjänster upphandlas för stadskoncernen utifrån ett gemensamt anbuds-förfarande.

13. Personalpolitik

I lämpliga delar ska dottersamfundet iaktta principerna för stadens personalpolitik i sin verksamhet. Dottersamfundets grunder för avlöning och andra avtalsbundna förmåner ska jämföras med stadens. Personalchefen ger vid behov anvisningar om stadens principer och riktlinjer.

14. Övriga centraliserade funktioner

Dottersamfunden ska se om centraliserade koncernfunktioner (bland annat företags-hälsovård, ekonomi- och personaladministrationens tjänster samt informations-teknologi) kan användas, ifall staden har bestämmanderätt och en av dottersamfundet gjord utredning enligt koncernsektionen inte med beaktande av koncernens fördel tyder på att en annan lösning är bättre.

15. Information om koncernens verksamhet

Staden ska på lämpligt sätt ge invånarna information om verksamheten i samfund och stiftelser som sköter kommunala uppgifter. Samfundet eller stiftelsen ska ge anvisningsenliga uppgifter till stadens kommunikationsenhet för tillkännagivande. Innan uppgifter lämnas ut ska samfundet eller stiftelsen bedöma om informationen kan ges utan att det medför olägenhet för samfundet.

För kommunikationen om samfunden svarar för samfundets räkning styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande och från stadens sida stadsstyrelsen och stadsdirektören. Samfundets kommunikation ska stöda de mål och den policy som koncernen ställt upp. Stadens allmänna principer för kommunikation samt bestämmelserna om offentlighet och sekretess ska beaktas vid kommunikation och när uppgifter ges i frågor som gäller samfunden.

16. Jäv inom stadskoncernen

God förvaltningspraxis innefattar att man vid behandlingen i stadens förvaltning av ärenden som berör stadens dottersamfund iakttar förvaltningslagen och andra procedurbestämmelser.

Enligt förvaltningslagen är en tjänsteman (tjänsteinnehavare eller förtroendevald) jävig om tjänstemannen eller en närstående till hen är medlem av styrelsen, förvaltningsrådet eller något därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning i en sådan sammanslutning eller stiftelse eller sådant statligt affärsverk eller sådan statlig inrättning som är part eller för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada.

Till stadens koncernledning hör i enlighet med förvaltningsstadgan stadsstyrelsen, utvecklings- och koncernsektionen som är underställd stadsstyrelsen och stadsdirektören. Om en person i koncernledningen är medlem av styrelsen i ett samfund som hör till stadskoncernen är hen jävig att behandla sådana ärenden i stadsstyrelsen eller utvecklings- och koncernsektionen där samfundet är part eller där ärendet eventuellt kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för samfundet.

För styrelsen i ett samfund som hör till stadskoncernen gäller jäv i situationer som berör avtal mellan styrelseledamoten och samfundet eller avtal mellan samfundet och en tredje part, om det kan väntas att avtalet för styrelseledamoten medför en väsentlig fördel som kan stå i konflikt med bolagets fördel. Det som föreskrivs i 28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen tillämpas inte på en förtroendevald, tjänsteinnehavare eller anställd inom staden även om personen innehar en i det ifrågavarande lagrummet avsedd ställning i stadens affärsverk eller en samkommun. Direktören för affärsverket och ledamöterna i affärsverkets direktion samt direktören för samkommunen och ledamöterna i samkommunstyrelsen är dock jäviga om stadens intressen står i strid med affärsverkets eller samkommunens intressen eller om en opartisk behandling av saken förutsätter att personen inte deltar i behandlingen av saken.

17. Att utse person till dottersamfunds styrelse

Styrelsens ledamöter ska utses så att ledamöterna tillsammans innehar nödvändig kunskap om samfundets verksamhetsområde och ekonomisk sakkännedom samt förståelse om redovisning, ekonomisk rapportering, intern kontroll och riskhantering. Rekommendationen är att en person inte ska inneha fler än tre styrelseuppdrag inom Lovisa stads koncern.